

ת"פ 28141/10/14 - מדינת ישראל נגד אבנר אלוק

בית משפט השלום בקריית גת
ת"פ 28141-10-14 מדינת ישראל נ' אלוק

בפני כב' השופט אור אדם, סגן נשיאה
המאשימה: מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד ליטל לוזון מלשכת תביעות לכיש
נגד
הנאשם: אבנר אלוק ע"י ב"כ עו"ד אלברט הראל

פסק דין

1. הסוגיה העולה בבקשה זו, נוגעת לפתיחה מחודשת של תיק והגשת כתב אישום, לאחר שהנאשם כבר קיבל הודעה מגורמי החקירה, כי התיק בעניינו נסגר מחוסר ראיות מספקות, ואפילו נערכו דיונים באשר לרכוש שנתפס, שחלקו אף הושב לנאשם.
2. כנגד הנאשם תלוי ועומד כתב אישום המייחס לו עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, בניגוד להוראת סעיף 413 לחוק העונשין תשל"ז 1977 (להלן: "**החוק**").
3. הנאשם הגיש בקשה מקדמית, לפיה יש מקום להורות על ביטול האישום, מחמת "הגנה מן הצדק", בהתאם להוראת סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב 1982 (להלן: "**חסד"פ**"), לאחר שהתיק נסגר קודם לכן, הנאשם קיבל הודעה על סגירת התיק, והתיק נפתח מחדש ללא עילה ראויה.

רקע כללי

4. להלן השתלשלות העניינים בפרשה:
א. ביום 29.3.2011 נתן בית המשפט צו חיפוש במחסנים הנמצא בקיבוץ נגבה ובמושב סגולה. החיפוש נערך בסמוך לכך, ונתפס רכוש רב במחסן (**נספחים 2-4** לטענות המקדמיות). מהמסמכים עולה כי מדובר בתיק פ"א 124705/2011 תחנת ק"ג.
ב. כעולה מדו"ח קצין ממונה שסומן **נ/1**, כנגד הנאשם נערכה חקירה במסגרת פ"א 124705/2011 ת. ק"ג, בחשד לביצוע עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, בניגוד לסעיף 413 לחוק, וביום 29.3.2011 הוא נעצר בחשד לביצוע העבירה האמורה.

ג. בנסיבות שלא הובהרו עד תום, הועברה החקירה ליחידת אח"מ פתח תקווה.

ד. ביום 20.7.2011 נערך דיון בבית משפט השלום בפתח תקווה, אשר הורה על השבת חלק מהרכוש שנתפס לידי המתלוננים (פרוט' 1/ת). הנאשם לא היה צד להליך זה.

ה. ביום 10.3.2014 נערכה פגישה בין המשטרה לב"כ הנאשם בעניין התפוסים, והצדדים הגיעו להסכמות חלקיות (סיכום ישיבה 2/נ).

ו. ביום 6.4.2014 נערך דיון בבית משפט השלום בפתח תקווה, בעניין מוצגים שנותרו בתיק. בית המשפט נתן ארכה של 45 יום לבדיקת המוצגים, כאשר אם יימצא שמדובר בחומרים שניתן לעשות בהם שימוש, יושבו המוצגים לנאשם (פרוט' 3/נ).

ז. ביום 23.6.2014 הגישו הצדדים הודעה בדבר הסכמה להשבת מוצגים מסויימים (נספח 2 להודעה מיום 23.11.16). מדובר בששה משטחים של צמר סלעים צבוע לבן. אף שהצדדים לא טענו לכך, ניתן להניח כי מדובר ברכיב 36 לסעיף 5 לכתב האישום.

ח. ביום 2.7.2014 קיבל הנאשם "הודעה בדבר החלטה שלא להעמיד לדין" (נספח 1 לטענות המקדמיות). בהודעה מצוין התיק האמור פ"א 124705/2011, ורשומות העבירות בהן נחשד הנאשם, החזקת נכס חשוד כגנוב, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וזיוף בנסיבות מחמירות, בניגוד להוראות סעיפים 413, 415 סיפא, 418 סיפא לחוק. עילת הסגירה צויינה: "לא נמצאו ראיות מספיקות להעמדתך לדין".

ט. חרף ההודעה האמורה, שלושה חודשים ומחצה לאחר מכן, ביום 20.10.2014, הוגש כתב האישום נשוא התיק דנן, אשר ייחס לנאשם עבירה של קבלת רכוש שהושג בפשע בניגוד להוראת סעיף 411 לחוק.

י. יצוין כי בראש כתב האישום מתנוסס מספר התיק פלא 561272/2013 הונאה מרכז, אולם אין מחלוקת כי מדובר באותו תיק משנת 2011.

יא. יצוין כי כתב האישום הוגש בתיק שנסגר, מבלי שנוספו ראיות חדשות, כפי שהצהירה התובעת: "ככל שידוע לי לא התווסף חומר נוסף לאחר שנשלחה לו הודעת הביטול" (ע' 16 ש' 2 לפרוט').

יב. ביום 10.6.2015 הוגש כתב אישום מתוקן, בו פירוט נרחב יותר של הנכסים שהושגו לפי הטענה בפשע.

יג. ביום 4.11.2015 נערך דיון מקדמי לפי סעיף 144 לחסד"פ. ב"כ עמוד 2

הנאשם טען כי כיוון שהוגש כתב אישום בעבירה שהיא פשע, הרי שבהתאם להוראות סעיף 60א' לחסד"פ, היה על המאשימה לקיים את חובת היידוע ולאפשר לנאשם לפנות בבקשה להמנע מהגשת האישום. ב"כ הנאשם הוסיף וציין, כי כתב האישום הוגש רק בגלל תביעה אזרחית שהגיש הנאשם כנגד המשטרה. בית המשפט בהחלטתו, מתח ביקורת על התביעה אשר הפרה את חובת היידוע והשימוע, קל וחומר לאחר שהתיק נסגר ונפתח מחדש. עם זאת, הבקשה לביטול האישום נדחתה, לנוכח פסיקת בית המשפט העליון במסגרת ע"פ 1053/13 ח"ה נ' מדינת ישראל (23.6.2013), שם נקבע כי פגם כזה איננו מצדיק בהכרח ביטול האישום, לנוכח הלכת הבטלות היחסית (שם, פסקאות 10-11 לפסה"ד). בית המשפט הורה איפוא לתביעה לערוך שימוע בדיעבד, "**בלב פתוח ובנפש חפצה, כאילו שאין כתב אישום התלוי ועומד נגד הנאשם**" (ע' 6 ש' 1-2 לפרוט').

יד. בעקבות ההחלטה, נערך שימוע לב"כ הנאשם, אשר העלה את כל טענותיו בפני גורם מוסמך בלשכת התביעות.

טו. ביום 2.3.2016, הוגש כתב אישום מתוקן בשנית, המייחס לנאשם הפעם רק עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, בניגוד להוראות סעיף 413 לחוק.

טז. בדיון ביום 15.5.2016, שב ב"כ הנאשם והעלה את טענותיו המקדמיות. לדבריו לאחר שהתיק נסגר ע"י משטרת פתח תקווה, ואף נוהל מו"מ בקשר להשבת המוצגים, לא היה מקום לפתוח מחדש את התיק ולהגיש את כתב האישום באותה עבירה שבגינה כבר קיבל הנאשם הודעת סגירה. התובעת נשאלה אם היו נסיבות מיוחדות שהצדיקו פתיחת התיק לאחר סגירתו, ולא ידעה להשיב על השאלה. כאשר טען ב"כ הנאשם כי מדובר באותו רכוש, ציינה התובעת כי התיק נסגר בגין עבירות של מרמה וזיוף, אולם לא בגין עבירות של החזקת רכוש חשוד כגנוב. כאשר הציג הסניגור את הודעת הסגירה, גם בעבירה של החזקת רכוש חשוד כגנוב, ביקשה התובעת דחיה על מנת לבחון את הסוגיה.

יז. בדיון נוסף מיום 12.9.2016, התברר כי כתב האישום שתוקן בשנית, לא החיל סעיפי חיקוק, וכתב האישום תוקן בשלישית. באשר לטענה המקדמית, התובעת שהתייצבה ביקשה שוב הפסקה, על מנת לבחון את תשובתה לטענות. לאחר הפסקה היא שבה וציינה כי תיק הזיוף נסגר אבל לא תיק ההחזקה. כאשר הוצגה לתובעת הודעת הסגירה, היא לא ידעה להשיב וביקשה לקדם את התיק להוכחות. בית המשפט בהחלטתו, התייחס בחומרה להתנהלות התביעה, וביקש כי התביעה תבחן מחדש את הטענה המקדמית.

יח. ביום 13.9.16 הגיש ב"כ הנאשם את הטענות המקדמיות בכתב.

יט. בית המשפט הורה לצדדים לבוא בדברים, ואם לא יגיעו להסכמות,

תינתן החלטה בעניין הטענה המקדמית.

כ. התביעה השיבה לטענות המקדמיות בדיון ביום 23.11.2016.

5. **טענות הנאשם** הסניגור המלומד ביקש להורות על ביטול האישום לנוכח הדוקטרינה בדבר "הגנה מן הצדק" בהתאם להוראות סעיף 149 (10) לחסד"פ. הסניגור טען כי לאחר שהודע לנאשם ביום 2.7.14 כי התיק כנגדו נסגר מעילה של העדר ראיות מספיקות, לא היה מקום להגיש מחדש את כתב האישום. הסניגור הדגיש, כי בניגוד לעמדת התביעה בדיונים קודמים, לפיה הסגירה היתה של תיק אחר או של עבירה אחרת, הרי שמהמסמכים עולה בבירור שמדובר באותו תיק ובאותם מוצגים, שחלקם אפילו הוחזרו לנאשם וחלקם הושמדו. נטען כי לא היה מקום לטענת התביעה, לפיה התיק נסגר רק בעבירת הזיוף ולא בעבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, כיוון שההודעה על סגירת התיק מתייחסת במפורש לעבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, היא העבירה המיוחסת לנאשם כעת. הסניגור הוסיף וטען כי מדובר בטענה מקדמית, שאיננה דורשת בירור ראיתי, ולכן ניתן להכריע בה לאלתר ואין צורך לשמוע ראיות בתיק. הודגש שהפריטים המופיעים בכתב האישום, הם בדיוק אותם פריטים בגינם הוחשד הנאשם בעקבות החיפוש משנת 2011, כאשר תיק זה בדיוק נסגר בשנת 2014. במהלך הדיון, הוסיף הסניגור וטען, כי עובר לסגירת התיק על ידי תחנת פתח תקווה, ביולי 2014, נוהלו מגעים בין הצדדים בקשר להשבת המוצגים. הדבר מלמד כי היתה כוונה ברורה לסגירה מוחלטת של התיק, גם בגין העבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, ולא רק בגין עבירת הזיוף. התביעה המשטרית ניסתה להתגבר על המכשול שבסגירת התיק בחשד לעבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב לפי סעיף 413 לחוק, על ידי הגשת כתב האישום בעבירה של קבלת נכס שהושג בפשע לפי סעיף 411 לחוק. דא עקא, שהדבר לא צלח לנוכח העובדה שבעבירה מסוג פשע, כגון עבירה לפי סעיף 411 לחוק, יש הכרח ביידוע ובשימוע.

6. **טענות התביעה** התביעה טענה, כי אכן מדובר בתיק משטרתי שהחל להחקר בשנת 2011, בעקבות תפיסת רכוש רב במחסניו של הנאשם, נכסים שיש עליהם חשד סביר שהם גנובים. תוך כדי החקירה, עלה חשד לזיוף חומרי בערה, ולכן התיק הועבר לתחנת פתח תקווה ומשם לפרקליטות. לפי טענת התביעה, לאחר בחינת חומר הראיות, החליטה הפרקליטות כי אין מקום להגשת כתב אישום **בעבירת הזיוף**, ולכן החזירה את התיק לתביעה המשטרית, על מנת שתגיש כתב אישום בעבירות שבסמכותה. יצוין כי במהלך הדיון, לא מצאה התובעת את אישור הפרקליטות להגשת אישום בעבירות אחרות, חרף סגירת התיק והתחייבה להמציא אותו בתוך שבעה ימים. אישור זה לא הומצא. התובעת הכחישה את הטענה כי כתב האישום הוגש בעקבות הליכים אזרחיים בהם פתח הנאשם, שכן כתב האישום הוגש עוד בחודש אוקטובר 2014, ואילו ההליך האזרחי בו פתח הנאשם החל במרץ 2015. המאשימה הוסיפה וציינה, כי בעקבות טענה מקדמית קודמת בדבר פגיעה בזכות היידוע והשימוע, אכן נערך לנאשם שימוע, בלב פתוח ובנפש חפצה. בעקבות השימוע, החליטה לשכת התביעות להקל בסעיף העבירה, ולהעמיד את הנאשם לדין רק בעבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, בניגוד לסעיף 413 לחוק.

התובעת טענה, כי גם אם נפלו פגמים מינוריים בהתנהלותה של המאשימה, הרי שאין מקום לביטול כתב האישום, משום שהאינטרס הציבורי מחייב בירור האשמה בעבירה בה עומד הנאשם לדין. הפסיקה קבעה כי ביטול כתב אישום מחמת "הגנה מן הצדק", יעשה במקרים חריגים, בהם קיים קשר סיבתי בין ההתנהגות

הנפסדת של הרשות, לזכויותיו של הנאשם בהליך הפלילי. הטענות בעניינינו הן טענות פרוצדוראליות בעיקרן, שבצדן פגיעה מזערית בלבד בנאשם, ולכן ודאי שאין מצדיקות ביטול האישום. אין מדובר בהתנהגות פסולה הגובלת בהתעמרות בנאשם או בניהול הליך סרק.

הגנה מן הצדק

7. הגנה מן הצדק היא הגנה חדשה יחסית, שטרם התגבשה כדבעי. סעיף 149 (10) לחסד"פ מורה כי ניתן לבטל כתב אישום בנסיבות בהן: **"הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית"**. העובדה שהמחוקק הקנה להגנה זו מעמד סטאטוטורי, מעבר לקיומה בהלכה הפסוקה בעבר, מדגישה ביתר שאת את הצורך לבחון אם בנסיבות העניין אכן תחושת הצדק תיפגע מניהול הליך פלילי.

8. בהתאם להלכה הפסוקה יש לבחון את הטענה בשלושה שלבים: **ראשית**, בחינת עוצמת הפגם שבהתנהלות המאשימה. **שנית**, איזון בין הערכים הנוגדים, היינו אם בהתחשב בכלל נסיבות העניין והאינטרסים הנוגדים, יש בקיומו של ההליך הפלילי משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. **שלישית**, בחינת הסעד המידתי הראוי בגין ההפרה (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ**, פ"ד נט (6) 227 (2005)).

9. היו שטענו שהנוסח שנחקק, רחב יותר מנוסח הטענה הפסיקתי (זאב סגל ואבי זמיר, **הגנה מן הצדק באור חוק סדר הדין הפלילי - סדר חדש של הגינות משפטית, הפרקליט**, ספר דיויד וינר, על המשפט הפלילי 231 (2009)). לפי טענה זו, ההלכה הפסוקה הנוגעת להגנה מן הצדק, נתייחדה רק למקרים קיצוניים וחריגים של התנהלות שערורייתית של המשטרה או התביעה, ואילו ההגנה כפי שנוסחה בחסד"פ, מצריכה רק סתירה **מהותית** לעקרונות של צדק והגינות משפטית, ולא חריגה קיצונית או חריפה, כפי שהיה מי שדרש לנסח בחוק. לפיכך, על רקע ההסטוריה של החקיקה, נטען כי השימוש בהגנה מן הצדק חייב להעשות באופן רחב יותר מזה שנעשה בעבר.

10. מבלי להכריע בטענה זו, נדמה שאין מחלוקת כי מדובר בהגנה חשובה ביותר. ההגנה מקנה לבית המשפט אפשרות לביטול כתב האישום, נוכח טענות בדבר התנהלות בלתי צודקת של רשויות המדינה. עם זאת, הנטייה של סניגורים להעלות את הטענה השכם והערב, במקומה ושלא במקומה, עלולה לפגוע בהגנה זו, כמו צעצוע חדש שיתקלקל משימוש יתר. יש הכרח לשמור על שימוש זהיר ומושכל בהגנה חשובה זו, כדי שלא תביא לפגיעה של ממש באינטרסים האחרים המנחים את ההליך הפלילי.

11. אכן, מבחן ההתנהגות השערורייתית והבלתי נסבלת של הרשות לתחולת ההגנה מן הצדק, מבחן שעמד בתוקפו בעבר, רוכך במידת מה. עם זאת הודגש, כי ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה הליך קיצוני שבית המשפט נזקק לו במקרים חריגים בלבד. יש לבחון את מכלול נסיבות ההליך ולא רק את התנהגות הרשות (בר"ש 2736/11 **מדינת ישראל נ' פרלמוטר**, (2011)). מכאן שטענה בדבר הגנה מן הצדק, ראוי שתטען במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם התנהלה המדינה באופן חריג המקומם את תחושת הצדק.

12. ככל מערכת איזונים, שומה על בית המשפט לשקול את משקלם של הערכים הנוגדים במקרה הקונקרטי, באופן שכל "וקטור כוחות" מושך לכיוון אחר בהתאם למשקלה של הטענה: ככל שמדובר במעשה שערורייתי מקומם וקיצוני יותר של המדינה, כך תורחב הנטייה לביטול האישום, גם כאשר מדובר בעבירה חמורה וקיים אינטרס ציבורי בבירור האישום. ככל שהפגיעה היא מינורית יותר, או נתונה לתיקון, אפשר כי יגבר האינטרס הציבורי בבירור האישום לגופו, חרף התקלה.
13. גם באשר למועד ההכרעה בבקשה יש פנים לכאן ולכאן. במקרים ברורים, בהם אין צורך לשמוע ראיות שכן מדובר בפגם מהותי ברור ובעל משקל, נוטים בתי המשפט לדון בבקשה בפתח ההליך. במקרים גבוליים יותר, או במקרים בהם קיימת מחלוקת באשר לנסיבות ההפרה שנעשתה ע"י הרשות - ראוי לעיתים להכריע בטענה לאחר שכל מסכת הראיות מובאת בפני בית המשפט, ולא למנוע מראש מהצדדים להוכיח בראיות את נסיבות העניין הקונקרטי, אשר יסייעו לבית המשפט לערוך את האיזון הנדרש.
14. באשר לתוצאת הפגם, יצויין כי בית המשפט העליון קבע כי גם אם נקבע כי קרתה תקלה או התנהלות בלתי ראויה, היא לא תביא בהכרח לביטול כתב האישום. יש צורך לאזן בין מהות התקלה לבין האינטרס הציבורי שבבירור האישום (בש"פ 9130/07 מוחמד נאסר נ' מדינת ישראל, (2007)).
15. מכל האמור לעיל עולה, כי הנטל הוא על הטוען הגנה מן הצדק, להוכיח בפני בית המשפט כי קיים פגם מהותי ומשמעותי בהתנהלות המאשימה, באופן שהגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי, פוגעים מהותית בתחושת הצדק וההגיונות. אין מדובר בפגם מינורי או שולי, כי הרי כל מי שעושה עשוי לשגות. יש להוכיח כי הפגם הוא מהותי במידה כזו המצדיקה את ביטול האישום, בהתחשב בכלל האינטרסים של המשפט הפלילי.
16. **הגנה מן הצדק במקרה של פתיחת תיק לאחר סגירתו** - פסיקה עניפה התייחסה לנסיבות הדומות לענייננו, בהן תיק נסגר ונפתח שוב. ההלכה הפסוקה עמדה על שני ערכים נוגדים, הבאים לידי ביטוי בעת פתיחת תיק והגשת כתב אישום לאחר סגירתו: **מחד גיסא**, הגשת כתב אישום היא החלטה שלטונית, וככל החלטה שלטונית אחרת רשאית הרשות השלטונית, היינו התביעה המשטרתית או הפרקליטות, לשקול מחדש את עמדתה ולשנות את החלטתה הקודמת. **מאידך גיסא**, שומה להביא בחשבון את האינטרסים של חשוד, אשר מקבל הודעה על סגירת התיק, ומבין כי עול החרדה מפני הגשת כתב אישום עבר וחלף מן העולם. האיזון בין שני הערכים הנוגדים איננו פשוט.
17. עוד לפני שנים רבות, דן בית המשפט העליון בסוגיה של פתיחת תיק מחדש לאחר שנסגר. בעניין משה כהן (בג"צ 57/64 משה כהן נ' שר המשפטים, פ"ד י"ח (2), 396 (25.3.1964)), קבע בית המשפט העליון, כי היועץ המשפטי לממשלה רשאי לחזור בו מהחלטה שלא להעמיד אדם לדין, אולם שינוי כזה יחול רק: **"במקרים נדירים על יסוד נימוקים כבדי משקל"** (עמ' 398 מול האות ז'). ועוד נפסק שם: **"מבחינת נאשם בפלילים, הרי שבעיני פגיעה חמורה היא בזכויותיו הטבעיות, לאחר שהוא יצא מאפלט אימת הדין לאור השחרור סגירת התיק נגדו, שוב יחזרו לבטל אותו שחרור ולהטיל עליו אימת הדין מחדש... יש לעשות כן אך ורק במקרים נדירים ביותר"** (עמ' 399 מול האות ג'). במסגרת פרשת דותן (בג"צ 844/86 איתי דותן נ' היועמ"ש פ"ד מ"א (3) 219 (10.6.1987)), קבע בית

המשפט העליון כי נתונה לתובע הסמכות לשנות מהחלטה קודמת לגבי סגירת תיק חקירה. עם זאת, יש צורך בכך בנסיבות חדשות לשינוי כזה, כגון אם מתגלות ראיות חדשות שלא היו קודם לכן בפניו. סקירה מקיפה ניתנה בעניין אולמרט (בג"צ 6781/96 **אהוד אולמרט נ' היועמ"ש פ"ד נ (4) 793 (5.11.1996)**). כב' השופט גולדברג הורה שם, כי התביעה, כמו כל רשות מינהלית, רשאית לחזור בה מהחלטה קודמת שנתנה. ואולם, במקרה כזה יש לבחון את אינטרס ההסתמכות, הבא להגן על אזרח אשר שינה את מצבו לרעה, וכן את אינטרס הסופיות שבא להקנות יציבות ליחסיו של הפרט עם הרשות. בנסיבות אלה, כאשר בית המשפט בא לעמוד על הנסיבות שהביאו את היועץ המשפטי לממשלה לשנות החלטה שלא להעמיד אדם לדין, על בית המשפט לבחון אם השינוי בהחלטה הוסבר **בשינוי נסיבות**. אם ישנה נסיבה חדשה שהביאה לשינוי בהחלטה אין מקום שבית המשפט יתערב בשיקול דעתה של התביעה.

18. ברוח פסיקה זו, מבית מדרשו של בית המשפט העליון, הורה בית המשפט השלום בתל אביב לבטל את כתב האישום בעניין תומרקין (ת"פ (שלום ת"א) 6650/93 **מדינת ישראל נ' יגאל תומרקין**, פ"מ תשנ"ה (4) 415 (8.1.1996)). מדובר בפרשה שבה הודע לנאשמים כי המשטרה סגרה את התיק כנגדם מחוסר עניין לציבור. לאחר כחמש שנים, שינה היועץ המשפטי את הנחייתו, והורה להעמיד את הנאשמים לדין. בית המשפט קבע כי אינטרס ההסתמכות של הנאשמים גובר על האינטרס בבירור האשמה. הנאשמים היו רשאים להסתמך על ההודעה שקיבלו בדבר סגירת התיק, ובנסיבות אלה עומדת להם ההגנה מן הצדק (וזאת עוד בטרם נחקק הסעיף). בעניין פרי (ע"פ (מחוזי נצרת) 21158-03-12 **פרי נ' מדינת ישראל (2012)**), שוב נתקבלה טענת הגנה מן הצדק, לאחר שתיק נסגר ונפתח מחדש שלא בוצעה כל פעולת חקירה נוספת. בית המשפט הדגיש, כי זכותו של נאשם שהחקירה בעניינו תסתיים זמן סביר לאחר פתיחתה וזכותו של נאשם לסופיות ההליך. אם הודע לחשוד שהחקירה בעניינו הסתיימה והוחלט שלא להעמידו לדין, הרי שזכותו להניח שאין הוא צפוי להמשיך ההליכים נגדו. כאשר לא היה **"שינוי נסיבות מובהק"** או נתונים חדשים המצדיקים פתיחת התיק ובחינתו מחדש, הרי שזכאי הנאשם ליהנות מן ההחלטה קודמת (פיסקה 92 לפסה"ד).

19. ישנן לא מעט הכרעות אשר התירו לרשות לשנות מהחלטתה הקודמת, שעה שנתגלו ראיות חדשות (ר' בג"צ 2766/13 **אבנר גוריון נ' מדינת ישראל (23.4.13)**; ע"פ 7269/08 **פלוני נ' מדינת ישראל (6.2.2012)**), אלא שהכרעות אלה אינן מעלות ואינן מורידות לעניינו, שעה שלא נטען לראיות חדשות.

20. מנגד, היו בתי משפט שהכירו בזכותה של התביעה לשנות מהחלטה קודמת גם ללא ראיות חדשות. בעניין מנחמוב (ת"פ (שלום ב"ש) 47492-04-13 **מדינת ישראל נ' מנחמוב (7.1.2014)**), נדחתה טענה דומה להגנה מן הצדק, שעה שתיק נפתח מחדש לאחר סגירתו. שם היה מדובר במכתב של המתלונן ליועץ המשפטי של תחנת באר שבע, אשר בדק את התיק מחדש והחליט להגיש את כתב האישום. בית המשפט התייחס לכך, שבנסיבות הקונקרטיות שהיו שם, אינטרס הציפייה ואינטרס ההסתמכות של החשוד/הנאשם לא נפגעו כלל, שכן הוא לא ידע כי החקירה נגדו נסגרה קודם לפני פתיחתה מחדש. גם בעניין פינקלשטיין (ע"פ (מחוזי ת"א) 545/98 **מדינת ישראל נ' אלון פינקלשטיין (30.6.1999)**), ביטל בית המשפט המחוזי החלטה על ביטול כתב אישום בתיק שנפתח לאחר סגירתו. עם

זאת, בית המשפט ציין כי פתיחת תיק מחדש, לאחר שנשלחו הודעות על סגירת התיק, צריכה להיעשות בזהירות הראויה, ודאי לא כדבר שגרתי. בעניין מטבייב (ת"פ (שלום ראש"צ) 30504-06-14) **מדינת ישראל נ' ישראל מטבייב** (9.11.2014), העלה הנאשם טענה דומה, לפיה קיבל הודעה על סגירת התיק ולאחר מכן שינתה המאשימה את טעמיה והגישה נגדו כתב אישום. בית המשפט קבע כי סמכותה של התביעה לשנות את החלטתה, **אם משום שנתגלו ראיות חדשות ואם משום הפעלת שיקול דעת מיוחד באשר להערכת הראיות והאינטרס הציבורי בהגשת האישום**. בעניין תור (ת"פ (שלום ירושלים) 6028/07 **מדינת ישראל נ' יהושע תור** (21.11.2014)), נדחתה טענה לביטול כתב אישום מחמת הגנה מן הצדק, לאחר שהתיק נסגר קודם לכן. בית המשפט ציין, בהתאם להלכה שנקבעה בעניין אולמרט, כי בעת בחינה של החלטה על שינוי בעמדת התביעה, יש לאזן בין השמירה על יכולתו של השלטון להגשים את מטרות המשפט הפלילי ולשמור על שלום הציבור, לבין אינטרס הציפייה וההסתמכות על הודעת הרשות לפיה התיק נסגר. באותו מקרה, כאשר מדובר בעבירות אלימות חמורות, מצא בית המשפט כי האינטרס הציבורי בבירור האישום, כשמדובר בעבירה חמורה המסכנת חיי אדם, מחייב דחיית הבקשה לביטול האישום למרות השינוי בעמדתה של המאשימה.

21. **סיכום ביניים** מכל הפסיקה שפורטה לעיל, עולה כי קיימת בידי התביעה הסמכות לשנות מהחלטה קודמת בדבר סגירה של תיק פלילי ולהגיש כתב אישום. עם זאת, ההלכה הפסוקה הדגישה ששימוש בסמכות האמורה, חייב להיעשות במשורה ובנסיבות חריגות. שומה על הרשות לבחון בזהירות הראויה שינוי החלטה כזה, בהתחשב בקיומו של אינטרס ההסתמכות והצפייה של החשוד על החלטת הסגירה. ראוי לנקוט בדרך זו, של שינוי מהחלטת סגירה קודמת והגשת כתב אישום, רק במקרים חריגים, בהן התגלו נסיבות חדשות, או בהן האינטרס הציבורי בבירור האשמה הוא כה משמעותי, עד שהוא מחייב את שינוי ההחלטה הקודמת, למרות הפגיעה באינטרס הציפייה של הנאשם.

מן הכלל אל הפרט

22. **מן הבחינה העובדתית** - עולה בבירור ממכלול המסמכים שהוגשו בהסכמה, כי אין יסוד לטענת המאשימה, כאילו התיק נסגר בעבירות אחרות. התובע קיבל מכתב סגירה בו מופיעה במפורש עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב. במקרים אחרים בהם מחליטה הפרקליטות שלא להגיש כתב אישום בעבירות שבסמכותה, ומעבירה לתביעה המשטרתית את תיק החקירה לשם הגשת כתב אישום בעבירות שבסמכותה, אין שולחים לחשוד הודעה על סגירת התיק. גם הדיונים שנערכו עובר לסגירת התיק בנוגע לתפוסים, מלמדים כי ההחלטה היתה לסגור את התיק על כל העבירות שיוחסו בו לנאשם. מכאן שמהמסמכים שהוגשו עולה כי התיק נסגר, לרבות בעבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, ולמרות הודעת הסגירה שנשלחה לנאשם, הוגש נגדו כתב אישום בעבירה זו.

23. **מן הבחינה המשפטית** - בענייננו נראה כי לנוכח השתלשלות העניינים נוטה הכף לעבר קבלת הטענה בדבר "הגנה מן הצדק".

א. **ראשית**, נכון שמדובר ברכוש רב שנתפס לפי הטענה במחסנים השייכים לנאשם, אולם העבירה המיוחסת לנאשם היום היא עבירה של החזקת נכס

חשוד כגנוב, עבירה שהיא בגדר עוון, שהעונש המירבי בגינה עומד על ששה חודשי מאסר, וניתן לאמר כי איננה מן העבירות החמורות שבחוק העונשין בלשון המעטה. במסגרת מערכת האיזונים הנדרשת, בין הפגיעה בנאשם לאינטרס הציבורי בביור האישום, ודאי שחומרת העבירה (במקרה זה קלותה של העבירה), הוא רכיב בר חשיבות.

ב. **שנית**, אין זה הפגם היחיד בהתנהלות המאשימה בתיק. כמתואר לעיל, המאשימה גם לא ערכה יידוע ושימוע לנאשם, שעה שהגישה נגדו בתחילה כתב אישום המייחס לו עבירה של פשע. גם אם כפי שקבעתי בהחלטה קודמת, מדובר בפגם הניתן לריפוי על ידי שימוע בדיעבד, כפי שנעשה בעניינינו - הרי שפגם זה מצטרף לפגם שבמשלוח הודעה על סגירת התיק ופתיחתו לאחר מכן. גם התנהלות המאשימה לאחר שהועלתה הטענה, היתה בעייתית. שוב ושוב נקבעו דיונים, הגיע תובע שאיננו מכיר את התיק, נטענו טענות שהתביעה חזרה בה מהן, ונטענו טענות אחרות הסותרות את הודעת הסגירה שקיבל הנאשם. שוב ושוב ביקשה התביעה לבדוק את הטענה, ולא שבה עם עמדה ברורה. נכון שמדובר בפגמים מינוריים שיכולים לקרות, אולם השתלבותם במכלול התנהלות הרשות בתיק זה, מחזקת את השיקולים התומכים בקבלת הטענה של הגנה מן הצדק.

ג. **שלישית**, בהתאם לפסיקה שפורטה לעיל, מוסמכת התביעה לשנות את עמדתה, אולם שינוי בעמדת התביעה והגשת כתב אישום לאחר סגירתו, תיעשה במקרים חריגים. המאשימה לא הצביעה על כל נסיבה חדשה, ראייה חדשה או הצדקה לשינוי ההחלטה. אם היתה המאשימה מציגה את מכלול השיקולים שהביאו אותה להגיש את כתב האישום למרות החלטת הסגירה, לאחר שהיא הביאה בחשבון גם את ההודעה שנשלחה בעבר ואת אינטרס הציפייה וההסתמכות של הנאשם - ניתן היה לבחון את הסבירות של שיקול דעת זה. ואולם, המאשימה הסתתרה תחילה תחת הטענה כי התיק נסגר רק בגין עבירת הזיוף ולא בגין העבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב, ולאחר שהוצגה לה הודעת הסגירה, לא הביאה הסבר מניח את הדעת למשלוח הודעה זו. המאשימה למעשה לא הביאה בפני בית המשפט שום נימוק או שיקול שיצדיק חזרה מההחלטה הקודמת על סגירת התיק.

ד. **רביעית**, עובר לסגירת התיק על ידי תחנת פתח תקווה, נוהלו מגעים שונים להשבת הנכסים התפוסים. אין מדובר איפוא רק במשלוח הודעה מוטעית (לטענת התביעה), על סגירת התיק, אלא במסכת ממושכת של פעולות בנוגע לרכוש שנתפס אצל הנאשם. כפי שנאמר לעיל לפחות חלק מהרכוש שלגביו נטען בכתב האישום כי הוא מחזיק אותו תוך חשד שהוא גנוב (פריט 36 לכתב האישום) - הרכוש הוחזר לנאשם (!) בהחלטה שיפוטית, בהסכמת התביעה. כעולה ממסמכים שהוגשו, רכוש אחר הושמד או הוחזר לאחרים, זאת מבלי שניתנה לנאשם הזדמנות לטעון טענות

בקשר לאותו רכוש. מעבר לעובדה שהדין באשר למוצגים מחזק את התחושה כי היתה כוונת אמת של התביעה לסגור את התיק כולו, הרי שהעדרם של המוצגים עלול לפגוע בהגנתו של הנאשם, ושיקול זה, המלמד על שינוי מצב לרעה, מחזק את הטיעונים לטובת הבקשה.

24. ויודגש - לנוכח הלכה הפסוקה שפורטה לעיל, בדבר החריגות שבביטול כתב אישום, שיש בה התערבות של ממש בשיקול דעת המאשימה, הרי שאם היה עומד כל אחד מהשיקולים האמורים בנפרד, ייתכן שראוי היה לדחות את הבקשה. ואולם, הצטברותם של מכלול השיקולים, מחייבת קבלת הבקשה וביטול האישום.

25. לנוכח האמור לעיל, נראה לי כי בנסיבות העניין יש צדק בטענות הסניגור ואני מורה בזאת על ביטול כתב האישום.

ניתן היום, ג' טבת תשע"ז, 01 ינואר 2017 במעמד הצדדים.